

Het spirituele pad van Raymond van de Klundert - alias Kluun

“Ik geloof dat je geholpen wordt in het leven”

Kluun schreef voor de Maand van de Spiritualiteit het essay *God is gek*. Wie? Kluun? Was dat niet die hedonistische ex-reclameman die er maar op los leefde toen zijn vrouw hem zo hard nodig had, daar volgens sommige critici een ‘hitsige rouwroman’ over schreef die alle verkooprecords brak? “Mijn boek *Komt een vrouw bij de dokter* is spiritueler dan menigeen denkt.”

-‘Herr Wittgenstein?’
 -‘Spreken Sie mit’
 -‘Hallo, mijn naam is Kluun ik ben bezig met het schrijven van het essay voor de Maand van de Spiritualiteit.’
 -‘Toe maar’
 -‘Daar wil ik u iets over vragen. Bestaat God?’

-‘Van dat waarover men niet kan spreken, moet men zwijgen, Herr Kloen.’

Wie ooit iets van Raymond van de Klundert (1964), beter bekend als Kluun, heeft gelezen, herkent meteen de losse toon van de successchrijver in dit telefoongesprek met de filosoof Wittgenstein. Het is te vinden in zijn nieuwste boekje *God is Gek* waarin hij twee niet geringe vragen probeert te beantwoorden: ‘Bestaat God?’ en ‘Is er leven na de dood?’ Een vrolijke stoet van Bekende Nederlanders, filosofen, wetenschappers en schrijvers trekt in het essay voorbij, die kort en

krachtig hun antwoord op deze vragen formuleren, van Paul Witteman tot Ludwig Wittgenstein.

Waarom heeft u niet gezwogen, zoals Wittgenstein adviseert, Herr Kloen? (Lacht) “Omdat ik het niet met hem eens ben!”

De schrijver veegt haastig de ontbijtkruimels van de grote huiskamertafel om plaats te maken voor de koffiekopjes en excuseert zich voor de rommel in zijn ruime, sfeervolle woonkamer. “Als onze drie kinderen eenmaal op school zijn, wil ik mijn tijd optimaal benutten om te schrijven op mijn werkkamer”, zegt hij. “Nee, ik heb niet gezwogen omdat ik al een tijdje met het idee rondliep om iets te doen met alles waarin ik me na de dood van mijn vrouw Judith verdiept had. Ik kon de vorm maar niet vinden. Het was te groot voor een artikel in een krant, ▶

▶ maar een boek wilde ik er ook niet over maken. Toen mij gevraagd werd dit essay te schrijven, heb ik mijn andere projecten even opzij gezet. Het is eervol om in de voetsporen van Huub Oosterhuis te mogen treden, die vorig jaar het essay schreef voor de Maand van de Spiritualiteit.”

Het was een grotere klus dan hij van tevoren had gedacht. “Ik schrijf de laatste tijd veel korte verhalen en columns. Voor dit essay moest ik wel wat nachten doorhalen. Je kunt van zo’n boekje een heel serieus verhaal maken maar dat is niet mijn stijl. Ik wil zo iets op een lichte en gemakkelijke manier aanpakken en toch een serieus punt maken. Ik beweer in mijn boekje niet dat ik zeker weet dat er een God is, maar ik wilde wel een punt maken van wat ik noem: de dictatuur van het atheïsme.”

Je maakt je inderdaad nogal boos over de intellectuele elite die met grote stelligheid beweert dat God niet bestaat en dat er geen leven na de dood is.

“Niet boos, maar het verbaast me. Nou

Maand van de Spiritualiteit

In november organiseert uitgeverij Ten Have in samenwerking met de KRO en Trouw ook dit jaar weer de Maand van de Spiritualiteit. Het thema voor 2009 is ‘wortel schieten’. Een thema dat volgens de bedenkers de volle breedte van het spirituele speelveld kan omvatten en zelfs ontstijgen. Niet alleen spirituele en religieuze vragen en stromingen hebben met ‘wortel schieten’ van doen, ook veel maatschappelijke vraagstukken vinden hun kern in ontwortelen en wortel schieten.

Tijdens de Maand van de Spiritualiteit worden overal in Nederland activiteiten georganiseerd, meer informatie daarover vind je op www.maandvandespiritualiteit.nl.

Op 31 oktober 2009 gaat de Maand van start met een grote openingsmanifestatie in het Archeon in Alphen aan den Rijn. Kaarten kun je bestellen via de website.

goed, het irriteert me ook, die betweterige arrogantie! Natuurlijk mag je sceptisch zijn over het bestaan van God of het leven na de dood, maar de boosaardigheid en het fanatisme waarmee dat soms gebeurt, is vreemd. In mijn essay citeer ik onder andere Leo Blokhuis, de popprofessor van Nederland, die zelf christen is. Hij zegt: ‘Atheïsten lijken het monopolie op nadenken te hebben geclaimd.’ Dat is wat mij ook opvalt in de toonzetting van het debat over geloof en spiritualiteit. De stelligheid waarmee het bestaan van een God bestreden wordt, is van eenzelfde domheid als beweren dat jouw God de enige is en dat hel en verdoemenis op je zal neerdalen als je Hem niet volgt. Van een intellectueel verwacht ik juist een open mind.”

Wil je met dit essay bewijzen dat Kluun niet zo plat is als soms wordt gedacht?

“Nee, dat is niet mijn drijfveer geweest. Het is geen doordacht imagokunstje van Kluun. Mensen mogen denken wat ze willen. Aan het eind van het essay heb ik een interview met mezelf en daarin leg ik uit wat ik met mijn eerste roman bedoeld heb. Ik schrijf graag over wat ik op mijn lever heb. Nou, dít had ik op mijn lever!”

Kluun en God, misschien is het een minder vreemde combinatie dan je op het eerste gezicht zou denken. Niet alleen beginnen de verkoopcijfers van zijn boeken die van de Bijbel aardig te benaderen, ook werd zijn roman *Komt een vrouw bij de dokter* door veel lezers omarmd als een spirituele roman. En niet voor niets gaf de schrijver vorig jaar gehoor aan een uitnodiging van de KRO om een paar dagen tussen de franciscaner monniken van Megen te leven. “Dat was een bijzondere ervaring”, zegt Kluun enthousiast. “Het is een plek die toch wel indruk op me gemaakt heeft. Je gaat terug in de tijd en geeft je over aan een eeuwenoud ritme van gebedsdienst, werken, gebedsdienst, koffie, werken, gebedsdienst, middagmaal, werken. Heel rustgevend en goed voor je schrijfproductie.”

De sfeer van het klooster herinnerde hem aan zijn katholieke Brabantse wortels. “Ik kom uit een heel doorsnee Tilburgs gezin uit een middenklasse rijtjeshuis in De Hasselt. Het was geen intellectueel uitdagende of kunstzinnige omgeving, maar het was wel een warm bad. Mijn vader werkte bij sigarenfabriek Agio, d’n Agio voor Brabanders. En ik was misdienaar, natuurlijk. Ik had altijd wel een uitgesproken mening, ik vond het leuk om op een podium te klimmen of een stukje voor de schoolkrant te schrijven. Toen ik een jaar of 14 was ontdekte ik dat als je met veel bravoure dingen beweert, je populariteit stijgt. Dat wil elke puber toch? Ik hield van voetbal, van lol trappen maar niet van gezag. Dat heb ik nog steeds: als iemand mij zegt wat ik moet doen of moet vinden, krijg ik bultjes. Daarom ben ik ook snel een eigen bureau begonnen. Ik wil gewoon niet afhankelijk zijn. Ik hoef ook nergens bij te horen.”

Ook niet bij de atheïsten?

“Zeker niet bij de atheïsten!”

Die zeggen: God is een verzinsel uit emotioneel zelfbehoud. Kluun is de weg kwijt sinds de dood van zijn vrouw, daarom gelooft hij nu dat er ‘iets’ is tussen hemel en aarde.

“Slechts 14 procent van alle Nederlanders zegt overtuigd atheïst te zijn. De rest gelooft ergens in (60%) of weet het niet. Zijn die allemaal de weg kwijt? Is iedereen die wel eens het gevoel heeft gehad dat er meer is tussen hemel en aarde de weg kwijt? Ik heb voor mijn essay veel wetenschappers gesproken. Niet één ervan beweert dat het bestaan of het niet bestaan van God wetenschappelijk te bewijzen valt. Het antwoord is dus dat er geen antwoord is. Laten we dat dan ook niet pretenderen. En dat de kerk dat duizenden jaren wél heeft gedaan, daar worden ze vanzelf voor gestraft, lijkt me. De kerkbanken blijven leeg.”

Waar geloof jij in?

“Ik geloof dat je geholpen wordt in het

Kluun: “Ik hoef nergens bij te horen”

leven. Ik zou het heel pedant vinden om te beweren dat bijvoorbeeld het schrijven van mijn boek *Komt een vrouw bij de dokter* helemaal uit mezelf is gekomen. Ik sluit niet uit dat Judith me daarin heeft geholpen. In die moeilijke tijd na haar dood had ik heel indringende dromen. Ik wist echt niet meer hoe ik eruit moest komen, maar in die droom pakte ze mijn hand en wees ze me op onze dochter Eva. Voor mij was dat het moment om te besluiten samen met haar naar Australië te gaan. Ik ben er trots op dat ik dat heb aangedurfd zonder te weten wat me daar te wachten stond. Ik had een succesvol marketingbedrijf, ik ging weg uit Amsterdam waar ik me thuis voelde. Toch volgde ik mijn intuïtie die me het vertrouwen gaf dat er iets op me stond te wachten daar aan de andere kant van de wereld. Ik had geen idee: een vrouw misschien? Een strandtent die ik samen met mijn dochter zou gaan runnen? Ik bleek mezelf terug te vinden. Ik heb door gewoon te gaan iets doorbroken in mezelf. Dat lef had ik blijkbaar. Op mijn aller-allslechtste moment in Australië klonk ineens het favoriete liedje van Judith: *Love is all around* van The Troggs. Dat is geen toeval, toch? Daarna kwam

“Sinds ik mijn vrouw heb zien sterven, ben ik niet bang meer voor de dood”

er een explosie van creativiteit die heeft geleid tot het boek. Ik ben dus geneigd om in een transcendente macht te geloven die ervoor zorgt dat iedereen op een bepaald moment in zijn leven intuïtief weet dat hij iets moet doen of iets moet veranderen.”

Je schrijft ook over ervaringen die je moeilijk kunt plaatsen. Zoals het ste-reotorentje van je overleden oom Ad dat spontaan een cd begint af te spelen.

“Dat is een vreemd verhaal. Ooit wil ik nog eens een boek maken rond mijn oom Ad, de enige broer van mijn moeder. Drie jaar na zijn zelfmoord begon op mijn kamer tot vier keer toe zijn stereo een cd af te spelen. Spontaan, zomaar. Wat ik ook deed om hem af te zetten, hij begon steeds weer opnieuw te spelen. Ik voelde dat hij in huis was en dat hij me iets wilde zeggen. Maar wat? Dat kun je weg-wuiven als een verhaal van een dronken aardbei maar ik ben ervan overtuigd dat hij het was. Zijn dood was voor hem een verlossing, oom Ad was zwaar getrauma-tiseerd.”

Je succesroman Komt een vrouw... leest ook als een langgerekte roep om verlossing.

“Het is een spiritueler boek dan menig-een denkt. Het is naast alles wat erover gezegd is ook een verhaal van een zoektocht en een boek over de liefde. Ik wilde geen boek schrijven over mijn rouwproces, dat vond ik niet zo interes-sant. Bovendien had ik in Australië al, heel therapeutisch, talloze schriftjes volgeschreven. De critici zagen er vooral een ‘immorele, platte, hitsige rouwro-man’ in. Anderen waren milder en zagen achter de menselijke zwakheden van Stijn ook die andere kant. Natuurlijk ben ik gewoon een exponent van de hedonis-tische levensstijl. Ik vind dat we van die

veertig of tachtig jaar die ons gegund zijn een feest moeten maken. Tegelijker-tijd weet ik ook wel dat dat niet het doel van het leven is. Het zoeken naar verlos-sing is eigenlijk iets universeels. De een bewandelt het zeventvoudige pad, ik doe het op mijn manier.”

Boeddhisten zeggen: het leven is ‘leren sterven’.

“Leren sterven... dat is wel mooi gezegd. Bij de moeder van mijn huidige vrouw Nathalie is onlangs een kanker ontdekt. Die zegt: ik hoop dat ik na de chemo nog een paar mooie jaren heb. Ze heeft haar bedrijf verkocht en wil nu in een veel lager tempo gaan leven. ‘Ik geloof’, zei ze, ‘dat mijn ziekte me dat wil vertellen.’ Ik vind dat wel een mooie samenvatting. Toen Judith in haar laatste maanden zat, leefden we volgens het motto: als we geen dagen kunnen toevoegen aan het leven, dan voegen we maar leven aan de dagen toe. Daarmee probeer je eigenlijk de dood op een afstand te zetten.”

Ben jij bang voor de dood?

“Sinds ik mijn vrouw heb zien sterven, ben ik niet bang meer voor de dood. Dat wil zeggen: ik ben niet bang voor wat daarna komt. Maar de weg erheen? Ik hoop dat er niet te veel pijn bij komt, daar ben ik wel bang voor. Maar als je vraagt: zou je liever tegen een boom rijden, pats, boem, klaar? Nee! Ik hoop dat het me gegeven is om op een mooie manier afscheid te nemen van de mensen om me heen. Judith was in haar laatste dagen haast verlicht. Ze was een inspiratie voor iedereen. ‘Ik ben nog nooit zo gelukkig geweest’, zei ze op een gegeven moment. Ja, dat loslaten, dat was iets heel moois. Dat hoop ik zelf ook te kunnen.” ■

KLUUN, 'GOD IS GEK'. UITGEVERIJ TEN HAVE.
OVERAL TE KOOP VOOR SLECHTS € 2,50

ESOTERISCHE WINKELS

HIMALAYA

Winkel Galerie Theehuis

- ◆ Boeken, beelden, CD's en DVD's, sieraden, mineralen, gezondheid en huidverzorging, yoga en meditatie, inrichting en fengshui, natuurreligies, religieuze voorwerpen, hebbedingetjes
- ◆ Exposities spirituele kunstenaars
- ◆ Heerlijke vegetarische gerechten

Amsterdam zondagmiddag open van 13.00-17.00 uur Om namaha Shivaya!
◆ www.himalayawebwinkel.nl

Amsterdam
Warmoesstraat 56
020-6260899

Rotterdam
Mariniersweg 7
010-2409363

win een reis naar Finland

Modellen met bakoven

Snel, slim en stijlvol sparen ...

De goedkoopste brandstof met toprendement verbranden : dat is slim sparen ! U kan in een massieve speksteenkachel zelfs probleemloos dennenhout of populier stoken. Schat de energieprijzen voor de komende jaren in en bereken op www.dutry.nl hoe snel uw Tulikivi zich terugverdient : in 5 jaar, 7 jaar, ... ?

U spaart ook het milieu : geen broeikaseffect en topresultaten inzake CO en stof conform de nieuwe testnorm EN 15250.

Eenvoudig in gebruik : 1 tot 4 uur stoken levert 12 tot 24 uur warmte op. Daaraan herkent u een echte speksteenkachel !

De infrarode stralingswarmte is gezond en droogt de lucht niet uit. Uw binnenhuisklimaat is heerlijk... en geen koude voeten meer !

Meer dan 60 stijlvolle basismodellen van klassiek tot modern, ook met bakovens en maatwerk. Vraag naar onze aktiemodellen !

* Vraag het wedstrijdformulier op een Tulikivi Avond. Wedstrijd zonder aankoopverplichting.

VIBE Bouwpartner met eco-label van het Instituut voor Bio-Ecologisch Bouwen en Wonen

TULIKIVI

Voor een showroom in uw buurt en een gratis brochure :

- www.9049.dutry.info
- Bel 078/639 04 76 Fax 078/639 04 82
- Stuur deze coupon naar TULIKIVI Nederland Archimedesstraat 12, 3316 AB Dordrecht

Naam : .....

Straat, nr : .....

Postcode, plaats : .....

Tel : ..... e-mail : .....